

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:516

av Hillevi Larsson (S)

Sanktioner vid myndighetsmissbruk mot barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktioner vid myndighetsmissbruk mot barn.

Motivering

Vanvårdsutredningen gav oss en inblick i det fruktansvärda lidande som många omhändertagna barn i Sverige genomgått och fortfarande genomgår.

Barnombudsmannen har därefter påtalat de omfattande bristerna i hanteringen av placerade barn och även pratat med många av barnen. Förutom barn som utsätts för regelrätt vanvård är det alltför många barn som ingen lyssnar på och som förvägras grundläggande rättigheter, såsom fullgod skolgång och hälsovård.

När det gäller vanvård av barn har den enda konsekvensen hittills blivit att vissa vanvårdade barn kunnat få ekonomisk ersättning som kompensation för sitt lidande. Men det gäller bara de grövsta fallen, och barnen som vanvårdats efter 1980 får ingen ersättning.

Ekonomisk ersättning utgår inte för myndigheters svek mot barnen. Det är enbart övergrepp i familjehem och barnhem som räknas. Till exempel i de fall då myndigheter vetat om vanvården men inte gjort något, räknas det i sig inte som ersättningsgrundande.

När en person fängslats på grund av felaktiga myndighetsbeslut kan personen i efterhand vända sig till JK och få skadestånd. Någon motsvarande rättighet finns inte för vanvårdade barn som fått sina liv förstörda till följd av att myndigheterna inte tagit sitt ansvar.

För att få slut på vanvården mot barn och garantera barnens rättigheter räcker det inte med fina målformuleringar för vad som ska gälla vid omhändertagande av barn. Det som krävs är kännbara sanktioner när myndigheterna inte tar sitt ansvar och barnen kränks. Det måste kosta för myndigheterna att bryta mot gällande lagar och bortse från barnperspektivet.

Även om vanvården av barn som regel sker i familjehem, HVB-hem och särskilda ungdomshem är det fortfarande ytterst myndigheternas ansvar att garantera att omhändertagna barn har det bra. I många fall av vanvård är det tydligt att myndighetsansvaret brustit. Ansvarig myndighet har inte tagit sitt ansvar för att förebygga, upptäcka och stoppa vanvård.

Tidigare skötte Socialstyrelsen tillsynen av den sociala barnvården, numera gör myndigheten Ivo det. Ivo kan ge vite eller stänga ner verksamheter, men det händer i princip inte. Det brukar stanna vid hot. I de fall där kritik utdelas ges ingen upprättelse till dem som drabbats. Felen rättas inte heller till. Det har Ivo ingen befogenhet att kräva.

Det är orimligt att lagbrott från myndigheters sida som drabbar barn inte leder till någon påföljd. Myndigheter som inte tar sitt ansvar för barn de själva omhändertagit borde istället regelmässigt drabbas av sanktioner, för att garantera bättring. Det måste alltid vara dyrare för myndigheter att bryta mot gällande lagar till skydd för barn än att följa dem.

Hillevi Larsson (S)